

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України "Про запобігання та протидію загрозам національній безпеці України у сфері громадянства"

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Аналіз чинного законодавства України у сфері громадянства свідчить про те, що цей інститут потребує удосконалення. Зокрема, правовими нормами не врегульовані випадки наявності у громадян України іноземного громадянства (підданства). Ці проблемні питання має на меті вирішити проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію загрозам національній безпеці України у сфері громадянства», від 02.12.2021 за реєстр.№6369, що внесений Президентом України.

Запропоновані альтернативним законопроектом зміни нададуть громадянам можливість добровільної легалізації наявності іноземного громадянства (підданства) без загрози національним інтересам та суверенітету України.

Наступний позитивний аспект – це створення передумов для посилення зв'язків української діаспори з їх історичною Батьківщиною – Україною. Українці, що багато років тому виїхали за межі країни чи народились вже не в Україні, в переважній більшості відчують себе частиною єдиного українського народу, не зважаючи на наявне у них іноземне громадянство. Вони вболівають за долю України, сприяють залученню міжнародних інвестицій та міжнародної підтримки нашої держави. Прийняття законопроекту надасть можливість активним представникам української діаспори реально долучатись до вирішення внутрішньо національних проблем і приймати активну участь в політичному житті країни, зберігаючи при цьому своє іноземне громадянство.

Крім того, законопроектом передбачена ініціатива, що захистить суверенітет та незалежність України. Вводиться поняття «держави-агресора» по відношенню до України та тимчасове обмеження виборчих прав для громадян України, що мають громадянство країни з таким статусом. Це відповідає нормам Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, який був ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73, згідно якого держава може вживати заходів на відступ від своїх зобов'язань за цим Пактом в такій мірі, в якій це диктується гостротою становища. Ця норма знайшла своє відображення і в рішеннях Європейського Суду з прав людини (наприклад, у справах Lawless проти Ірландії; Ірландія проти Сполученого Королівства; щодо Південно-Східної Туреччини у справі Aksoy проти Туреччини, Данія, Норвегія, Швеція та Нідерланди проти Греції, Zdanoka проти Латвії, тощо).

Слід зазначити, що Європейська конвенція про громадянство, яка була ратифікована Україною 20.09.2006 року, встановлює, що у питаннях громадянства мають враховуватися законні інтереси як держав, так і окремих

осіб. Також передбачається право кожної держави вільно вирішувати, які наслідки має у її внутрішньодержавному праві факт набуття її громадянством іншого громадянства або його належності до іншого громадянства.

Враховуючи вищевикладене, визнання наявності та можливості отримання громадянами України іноземного громадянства (підданства) фактично стане легалізацією та юридичним оформленням вже існуючого явища. Це забезпечить відповідність законодавства про громадянство фактичним суспільним відносинам, здійснюючи їх упорядкування та правову охорону.

2. Мета і завдання прийняття проекту

Законопроект розроблено з метою удосконалення правового забезпечення регулювання питань громадянства України.

3. Загальна характеристика та основні положення проекту

Законопроектом пропонується:

визначити правові та організаційні засади функціонування системи декларування громадянами України наявності (відсутності), набуття (припинення) громадянства (підданства) іноземної держави;

визначити повноваження державних органів щодо перевірки достовірності поданих у декларації відомостей про наявність (відсутність), набуття (припинення) громадянства (підданства) іноземної держави та виявлення порушень порядку подання таких декларацій;

Однією із важливих новацій законопроекту є введення поняття «держави-агресора». Зокрема, в разі наявності у громадян України громадянства (підданства) держави, визнаної агресором по відношенню до України, передбачено обмеження виборчих прав такої категорії громадян. Така заборона діє до моменту скасування у визначеній державі статусу «агресора» або втрати зазначеними громадянами громадянства (підданства) такої іноземної держави. Норма є актуальною в сучасних реаліях, враховуючи загрозу національній безпеці України та військову агресію на сході нашої держави.

Отже, законопроектом не лише враховуються і розширюються права та можливості громадян. Також запроваджується механізм захисту політичного і національного суверенітету України, встановлюється відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері громадянства.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

У зазначеній сфері правового регулювання діють такі нормативно-правові акти: Конституція України, закони України "Про громадянство України", "Про ратифікацію Європейської конвенції про громадянство", "Про

імміграцію", "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту", "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус", Указ Президента України від 27 березня 2001 року № 215 "Питання виконання Закону України "Про громадянство України" та ін.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття та реалізація Закону не потребуватимуть додаткових витрат Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних наслідків прийняття проекту

Прийняття цього законопроекту удосконалисть функціонування інституту громадянства, усуне юридичну невизначеність випадків виникнення множинного громадянства, а також створить оптимальний режим правового регулювання статусу особи, що має іноземне громадянство (підданство).

Народні депутати України

О.А.ДУНДА

В.М. ПОЛЯК

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Дунда Олег Андрійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000008EE12E0039D48E00
Дійсний до: 21.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 297д9/1-2021/384532 від 09.12.2021

753868